

లేఖనములు వ్యాఖ్యానమునకు ఆవశ్యకతలు

వ్యాఖ్యానమునకు కావలసినవి లేదా అవశ్యకతలు ఏమిటి? లేఖనములు అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు మన అధ్యయనము నుండి మేలు పొందడానికి మనకు ఏ నైపుణ్యతలు, వైభరి అవసరం?

మనకు ఏది అవసరం లేదు?

వాక్యమును వ్యాఖ్యానించుటకు ఏమి అవసరం అన్నదాని విషయమై చర్చించుటకు ముందు, లేఖనములను సరిగా వ్యాఖ్యానించుటకు అవసరం లేనిదేది అన్న విషయాన్ని చూద్దాము.

ఇందుకు బైబిలు పండితులు కానవసరం లేదు

మొదటిగా, లేఖనములను వ్యాఖ్యానించుటకు మనం బైబిలు పండితులము కానవసరం లేదు. ఎవరైనా వాక్యమును చదివి, ప్రజలు రక్షింపబడుటకు వారినుండి ఆయన ఏం కోరుకుంటున్నాడో తెలుసుకోవచ్చు.

బైబిలు గురించి తెలియాలంటే, ఒక వ్యక్తి పోస్ట్‌గ్రాడ్యూయేప్స్ చేసియుండి, ఆదిమ భాషలలో నిష్టాతుడై, పురాతన చరిత్రను ఎరిగియుండి బైబిలు కాలంలోని సంప్రదాయాలను ఎరిగియుండాలని కొంతమంది పండితులు చెప్పంటారు. ఉండాహరణకు Bernard Ramm తన పస్తకం Protestant Biblical Interpretationలో మొదటిగా, బైబిలు వ్యాఖ్యానం అనేది విద్యావంతులైన వారికి పరిమితం కాలేదని చెప్పాడు, కానీ తరువాత అదే విషయాన్ని చెప్పు, వ్యాఖ్యానకర్త యొక్క మానసిక లక్షణాల విషయమై, వాక్యమును వివరించే వ్యాఖ్యానకర్త మరింత విద్యార్థికులైయండాలని, అతడికి ఆదిమ భాషలను గురించిన పరిజ్ఞానం ఉండాలని చెప్పాడు.¹

ఈ విషయం నుండి మనం రెండు సత్యాలను నేర్చుకోవచ్చు: (1) బైబిలు అధ్యయనంలో నిష్టాతులు, పండితులు కొంతమంది ఉన్నారు. వారు చెప్పన్న దానిని మనం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి; (2) ప్రాధమిక విద్యను నేర్చుకోవడంలో, ఆదిమ వాక్య భాషలను నేర్చుకోవడంలో అలాగే పురాతన సంప్రదాయాలను అధ్యయనం చేయడంలో ఎంత విలువ ఉంది. అయితే అదే సమయంలో, బైబిలు సామాన్య ప్రజల భాషలో క్రాయబడిందని వారు దాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రాయబడిందన్న సత్యాన్ని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. శాలు ప్రాసిన పత్రికల గురించి పేతురు స్పందిస్తూ, “వాటిలో కొన్ని సంగతులు గ్రహించుటకు కష్టమైనవి” (2 పేతురు 3:15, 16) అని ప్రాస్తున్నాడు. గమనించండి, అందులోని “అన్ని సంగతులు” లేదా “ఎక్కువ సంగతులు” అని ప్రాస్తున్నాడు. గమనించండి, అందులోని “అన్ని సంగతులు” అని ప్రాస్తున్నాడు నిజానికి, వాక్యంలో మనకు కనబడే ఎక్కువ సంగతులు అర్థంచేసుకునేదుకు సులభమైనవి.²

కాబట్టి, బైబిలును చదవడం మరియు దానిని మన నిమిత్తం వ్యాఖ్యానించడం అన్న

హక్కును త్రోసివేయకూడదు. ఇంకా చెప్పాలంటే, ఈ విధే, పదహారవ శతాబ్దిలో వచ్చిన సంస్కరణోద్యమము. విశ్వాసుల యాజకత్పుము మరియు ప్రతి విశ్వాసి వాక్యమును చదివి. తన నిమిత్తం వ్యాఖ్యానించుకోవాలన్న విధి ఇక్కడ వ్యాపితమైంది. ఒక వ్యక్తి బైబిలును అర్థం చేసుకునేలా చదివి దానిని అర్థం చేసుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తే బైబిలులోని ప్రాథమిక మూల సందేశం ఏమిటో బోధపడుతుంది.

పరిశుద్ధాత్మునిచే వెలిగింపబడడం అనేది అవసరంలేదు

పరిశుద్ధాత్ముని చేత మనం ప్రత్యేకమైన వెలుగును పొందగలగాలన్న అభిప్రాయం ప్రోటిస్టెంటు వారిలో ఎక్కువగా ఉంది. ఉదాహరణకు, Ramm వ్యాఖ్యానకర్త యొక్క “ఆత్మీయ అర్థతలు” గురించి చెప్పు, “అతడు పరిశుద్ధాత్ముని సూచనలు, మార్గదర్శకముతో మీరు పూర్తిగా ఆధారపడాలని” సూచించాడు.³ ఈ సమ్మకం గురించి అతడు ఈలాగు ప్రాస్తున్నాడు:

దేవుడు తన సత్యమును అర్థంచేసుకొనుటకు తన పక్షముగా ఆయన మనకు అందించిన సహకారం, పరిశుద్ధాత్ముని జ్ఞానము విశ్వాసమునకు కావలిసిన ఆవశ్యకత కూడా పరిశుద్ధాత్ముని సహకారమే! అంటే, ఒకసారి ప్రజలు తన జీవితాలను విశ్వాసం ద్వారా ప్రభువగు తీస్తుకు సమర్పించుకున్న తరువాత, వారిలో దేవుడు జిరిగించే క్రియ గురించి వాక్యం చెప్పంది. అంతరంగములో జిరిగే ఈ క్రియ ద్వారా విశ్వాసులు ఆత్మీయ సత్యమును గ్రహించి, దానిని వెన్నాడుతుంటారు. ఇది అవిశ్వాసులకు అందుబాటులోని క్రియ (1 కొరింథియులకు 2:6-16; 2 కొరింథియులకు 3:15-18).⁴

ఈ అభిప్రాయంలో దేవుని గురించిన ఒక సత్యం కనబడుతుంది. అది మనం అర్థం చేసుకోవాలంటే మనకు దేవుని సహాయం అవసరా! మనం జ్ఞానం నిమిత్తం ప్రార్థించాలి (యాకోబు 1:5). అయితే, మన ప్రయత్నములకు ప్రార్థన ఒక్కటే ప్రత్యామ్నాయం కాదు.⁵

ఈ అభిప్రాయంలో తప్పుడు భావసలు కూడా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు, రెండు మూల వాక్యములను అపార్థం చేసుకోవడం మీద ఆధారపడి ఇది సూచించబడింది.

యోహోను 3:3 వాక్య భాగమును (ఒకడు క్రొత్తగా జన్మించితేనేగాని అతడు దేవుని రాజ్యమును చూడలేదు) ఆధారం చేసుకుని క్రొత్తగా జన్మించని వ్యక్తి రాజ్యమును అర్థం చేసుకోలేదని కొంతమంది వాదిస్తుంటారు.⁶ ఈ వాదము తప్ప అనుభటకు రెండు కారణాలున్నాయి. (1) ఒక వ్యక్తి క్రొత్తగా జన్మించాలంటే అతడు సత్యమును అర్థం చేసుకొనియుండాలి. అపొస్టలుల కార్యముల గ్రంథములో క్రిస్తువులయినవారు, వారు క్రిస్తువులు గాక మునుపే సువార్తను విని దానిని అర్థంచేసుకున్నారు. అంటే, క్రొత్తగా జన్మించకముండే వారు సత్యమును గ్రహించారు (పోల్చు 1 పేతురు 1:22-25). (2) యోహోను 3:3లోని దేవుని రాజ్యమును “చూడడం” అనేది “దేవుని రాజ్యమును” అర్థం చేసుకోవడం కాదు. దీని సందర్భం దాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. యోహోను 3:5లోని “ప్రవేశించడం” అనేది దీని యొక్క సమానార్థక వచనము. కాబట్టి, “చూడడం” అనేది “ప్రవేశించడమునకు” సమానార్థమైనది. “చూడడం” అను పదం యొక్క గ్రీకు పదమునకు (*eiselthein*) “అనుభవించడం” అని అర్థము.⁷ కాబట్టి ఈ అర్థమును బట్టి మనకు అవగతమవుతుంది, యోహోను 3:3లోని దేవుని రాజ్యమును “చూడడం” అంటే దానిని “అనుభవించడం.”⁸

ఎక్కువగా అపార్థమునకు లోనియ్యే రెండవ వాక్య భాగం 1 కొరింథియులకు 2లో

కనబదుతుంది. దీన్ని ఆధారం చేసుకుని కొంతమంది దేవుని చిత్తమును గ్రహించాలంటే “పరిశుద్ధత్వచేత వెలిగింపబడాలి” అని వాదిస్తుంటారు. ఈ వాక్య భాగంలో మూల వాక్యం 14వ వచనం:

ప్రకృతి సంబంధించున మనష్యుడు [అనగా ఆతీయతలేనివాడు, లోక సంబంధి] దేవుని ఆత్మ విషయములను అంగీకరింపదు [“పరములు” అని మూలములో లేదు] అవి అతనికి వెప్రితనముగా ఉన్నవి. అవి ఆత్మముభవముచేతనే వివేచింపబడగును. గనుక అతడు వాటిని గ్రహింపజాలడు (RSV). (KJV మరియు NASB కూడా చూడు.)

ఇక్కడ చెప్పున్న విషయం పొలు 1 కొరింథియులకు 1:18-25లో చెప్పిన విషయమునకు సారూప్యముగానుస్తుడి: తమ జ్ఞానమునకు తమను పరిమితం చేసుకున్నవారికి సువార్త వెప్రితనముగా అనిపిస్తుంది అవిశ్వాసి పరిశుద్ధత్వుని వెలుగు జ్ఞానం చేత బోధింపబడేంత పరకు అతడికి ఏమీ తెలియదన్న విషయాన్న 14వ వచనం చెప్పడం లేదు గాని, అవిశ్వాసి సువార్తను పూర్తిగా అంగీకరింపదు. అలాగే వాటిని పూర్తిగా గైకొనడు.⁹

ఒక అవిశ్వాసి వాక్యమును వ్యాఖ్యానించుటకు ముందు పరిశుద్ధత్వునిచే సహాయం పొంది తీర్మానిందే అని పొలు బోధించుట లేదు. లేఖనములను వివరించుటకు పరిశుద్ధత్వుని చేత జ్ఞానమును పొందాలన్న ఈ అభిప్రాయంలో మూడు తార్కిక విరుద్ధ విషయాలున్నాయి: (1) క్రొత్త నిబంధన అధ్యయనం ద్వారా మనం రక్షింపబడలేమని ఇది సూచిస్తుంది. అవిశ్వాసులకు పరిశుద్ధత్వ నింపుడల ఉండదు. కానీ వారు సువార్తను విని, దాన్ని అర్థంచేసుకొని, దానికి లోబడియుండుట ద్వారానే రక్షింపబడతారు. (2) దేవుడు లేఖనములను ప్రాధిమికంగా ప్రేరేపించాడన్న వాదనను ఇది త్రోసిపుచ్చుతుంది. మానవుడు లేఖనములను గ్రహించుటకు రెండవ ప్రేరేపణ, సహాయం అవసరమయ్యే విధంగా దేవుడు మానవునికి ఈ లేఖనాలను అందించాడా? (3) విభజనకు దేవుడే కారణం అని ఇది చెప్పుంది. “జ్ఞాన వెలుగు” నందు నమ్మిక యుంచువారు విభిన్న ముక్కాయింపుకు వస్తారు కాబట్టి వారి విభిన్న వ్యాఖ్యానాలకు దేవుడే కారణముగా వారు చూపుతారు కానీ దేవుడు గందరగోళమునకు కారకుడు కాదు అని వాక్యం చెప్పుంది (1 కొరింథియులకు 14:33).

పరిశుద్ధ జీవితం జీవించడం అవసరం లేదు

మంచి వ్యాఖ్యానం చేయుటకు పరిశుద్ధ జీవితం జీవించడం అవసరం అని కొంతమంది చెప్పుంటారు. అయితే, పరిశుద్ధ జీవితం జీవించుటకు క్రెస్తవులు పిలువబడ్డారు కానీ లేఖనమును వ్యాఖ్యానించుటకు ఒక వ్యక్తి నమ్మకమైన క్రెస్తవుడే కానక్కరేదు. ఇంకా చెప్పాలంటే, అసలు క్రెస్తవుడు కానక్కరేదు.

అయితే లేఖనములను దాని పూర్వపూరాల సందర్భంలో అర్థం చేసుకోవడం మరియు లేఖనములను అన్వయించుకోవడం (లేదా దాని బోధనలను గైకొనడం అనగా వాక్యానుసారం జీవించడం, అది ఇచ్చే ఆశీర్వాదాలను పొందగలగడం) మర్యాదన్న భేదాన్ని మనం గుర్తించాలి. ఒక వ్యక్తి వాక్యాన్ని వదివి దానినుండి మేలు పొందకుండగానే దాన్ని అర్థం చేసుకోగలడు. “నీవు వ్యభిచరించకూడదు” (నిర్మమకాండము 20:14) అన్న వాక్యం అర్థం ఏమిటో అతడు సులభంగా గ్రహించగలడు అయినా అతడు అందులోనే కొనసాగవచ్చు.¹⁰

వ్యాఖ్యానించుటకు పరిశుద్ధ జీవితం జీవించాల్సిన అవసరత ఎందుకు లేదు? లేఖనములను వ్యాఖ్యానించుటకు నీటియుక్త జీవితం జీవించడం అవసరం అని చెప్పుంటే, క్రస్తవేతరులు, అవిశ్వాసులు వాక్యం చదువుటవలన ఏ మేలు పొందలేరనే ఆర్థం వస్తుంది. చదవడంవలన రక్షింపబడుటకు ఏం అవసరమన్న గ్రహింపు వారికి వస్తుంది. “క్రీస్తుని గుర్తించిన వార్త” వినుటవలన విశ్వాసం కలుగుతుంది (రోమీయులకు 10:17). ఆ విశ్వాసం చేతనే మనం రక్షింపబడుతున్నాము (రోమీయులకు 10:9, 10).

లేఖనములను గ్రహించుటకు పరిశుద్ధ జీవితం ఆవశ్యకముకాదు. ఎందుకంటే, మనం ఒకరితో ఒకరము సంభాషిస్తున్న రీతిగా దేవుడు మనతో మాట్లాడాడు. షైఖ్సిపియర్ ప్రాసిన దానిని వ్యాఖ్యానించుటకు ఒక వ్యక్తి అతనియందు లేదా ఇతర సాహిత్యమందు “నమికృతయంచనకట్టేదు.” మనం పరిణామ క్రమమును నమ్మకపోయినా దానిని చదివి, దానిని గ్రహించగలము.

దేవుడు మనమ్ముల భాషనుపయోగించి. మనమ్ములద్వారా మనమ్ములతో మాట్లాడడం ద్వేప్రేరణ. కాబట్టి, మనమ్ములకు అర్థమయ్యేలా మాట్లాడుతునే లీతలోనే మనం అర్థంచేసుకునేందుకు వీలుగా ఈ బైబిలు సందేశం ఇయ్యబడింది. బైబిలులోని పదములకు, చరిత్ర ప్రవక్తలలోని పదములకు మధ్యగల తేడా ఆర్థంచేసుకోవడంలో ఉండదు. అది వాటిలోని విషయం, సారం, కూర్చు ఒక్కోడాని ప్రత్యేకత మీద ఉంటుంది. బైబిలును వ్యాఖ్యానించుటకు, చరిత్ర పుస్తకమును గ్రహించుటకు మనం వాడే పద్ధతులనే ఉపయోగించవచ్చు. ఎందుకు? ఎందుకంటే, దేవుడు మనమ్ముల భాషలో మనమ్ముల ద్వారా మనమ్ములతో మాట్లాడాడు. కాబట్టి ఒక క్రస్తవుడు కేంద్రికృతం చేసి వాక్యమును చదివినప్పుడు ఎటువంటి ముక్కాయింపునకు వస్తాడో ఒక అవిశ్వాసి కూడ అదే భావనతో చదివినప్పుడు అదే రకమైన ముక్కాయింపునకు వస్తాడు అయితే ఒక అవిశ్వాసి వాక్యమును పూర్తిగా అంగీకరింపడు, దాని ప్రాముఖ్యతను గుర్తించలేదు.

మరియితే, వాక్యం విషయంలో అవిశ్వాసుల అభిప్రాయ సూచనలను మనం చూస్తామా? ఒకవేళ వారికి వాక్యం ఏం చెప్పండి, మొదటి పారకులకు అది ఏ సందేశాన్నిచ్చింది అన్న వాటిపై స్పుందిస్తే దాన్ని కొంతవరకు గుర్తించవచ్చు.

విది అవసరము?

వాక్యమును వ్యాఖ్యానించుటకు విది అవసరం? మనం వైఖరి, వైపుణ్యతలు రెండింటిని గురించి చూద్దాము.

సరియైన వైఖరి అవసరం

ఒక విషయం పట్ల సరియైన వైఖరి లేకుండ మనం ఏమీ నేర్చుకోలేదు. ఒక వ్యక్తికి సరియైన వైఖరి లేకపోతే అతడు వాక్యంనుండి నేర్చుకోలేదు. బైబిలులోని సత్యాలను అన్వయించుకోలేదు. ఈ వైఖరి ఎలా ఉంటుంది? ఇక్కడ ఇవ్వుటిని తొమ్మిది లక్ష్మణాలలో, వాక్యమును దాని సందర్భం ప్రకారం వ్యాఖ్యానించుటకు మొదటి మాట మరింత ప్రాముఖ్యమైనది. (షైఖ్సిపియర్ గ్రంథమును గ్రహించుటకు కూడా ఒక వ్యక్తికి ఈ ఆరూ ఎంతో అవసరం.) వ్యాఖ్యానించే వ్యక్తి యొక్క జీవితంలో అతడు కోరుకున్న ప్రభావాన్ని వాక్యం ఇవ్వాలంటే ఆఖరి మూడు

ఎంతో అవసరం.

1. నేర్చుకోవాలన్న తపన. నీతి కొరకు “ఆకలి దష్టులు” గలవారే తృప్తిపరచబడతారు (మత్తయి 5:6). ఎజ్ఞావలె మనం కూడ “యొహోవా ధర్మశాస్త్రమును పరిశోధించి దాని చొప్పున నడుచుకొనుటకును (ఇక్కాయే లీయులకు) దాని కట్టడలను విధులను నేర్చుటకు దృఢినిశ్చయం చేసుకోవాలి” (ఎజ్ఞా 7:10).

2. విజయాన్ని ఆశించడం. బైబిలు ఆర్థమవుతుందని, దాన్ని ఆర్థం చేసుకుంటామని భావించి మనం కొనసాగాలి (ఎఫేసియులకు 3:4 చూడు). ప్రాయబడిన వాక్యమును మనం వ్యాఖ్యానించగలమని నమ్మినప్పుడు అందుకు తగిన ప్రయత్నాన్ని మనం చేయగలము.

3. సత్యము పట్ల ప్రేమ. 2 థెస్పులోనేకయులకు 2:9-12లో పొలు కొంతమంది గురించి చెప్పు “వారు అబద్ధమును నమ్మునట్లు మోసముచేయు శక్తిని దేవుడు వారికి పంపుచున్నాడు” అని చెప్పున్నాడు. దాని యొక్క ఫలితం, వారు “శిక్షావిధిని” పొందుకుంటున్నారు. ఆ కొంతమంది మీదికి దేవుడు ఎందుకు ప్రత్యేకంగా “మోసము చేయు శక్తిని” పంపుచున్నాడు? ఎందుకంటే వారు “సత్య విషయమైన ప్రేమను అవలంబింపక పోయిరి” అని పొలు చెప్పున్నాడు (NRSV). సత్యమును ప్రేమించకపోవడం వలన శిక్షావిధి కలుగుతుంది.

నిజానికి, నేర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించువాడు సత్యమును ప్రేమిస్తాడు. సీసమును బంగారముగా మార్పువచ్చని నమ్మే ఒక వ్యక్తి ఓన్నాడనుకోండి. అతడు రసాయన శాస్త్రంలో బోధింపబడుతున్నప్పుడు, అతనికి బోధింపబడిన సత్యముకంటే అతడు నమ్మిన సిద్ధాంతమునే ఎక్కువగ ప్రేమిస్తుంటే, అతడు ఆ తరగతిలో ఏమీ నేర్చుకోలేదు.

4. పనిచేయాలన్ని ఆసక్తి దేవుని వాక్యమును ఆర్థం చేసుకోవడానికి మనం ప్రయుసపడుటకు ఆసక్తి కలిగియుండాలి (చూడు 2 తిమేయాతి 2:15; 1 పేతురు 3:15). అన్నియూ ఆర్థం చేసుకునేందుకు సులభమైనవి కావు; కొన్నిసార్లు మనం నిధికోసం త్రప్యుతుండాలి. తరచుగా ప్రజలు వాక్యమును ఆర్థం చేసుకోవడానికి దాని మీద పనిచేయరు కాబట్టి వారు దానిని ఆర్థం చేసుకోలేరు.

5. ఎటువంటి ముందు అభిప్రాయాలు స్థిర భావాలు లేకుండా ఉండడం. ఎటువంటి స్థిర భావాలను లేకుండా బైబిలును సమీపించడం అసాధ్యం. అయినా, నిష్పక్షపొత్తంగా అధ్యయనం చేయటకు మనం కృషిచేయాలి (అపొస్టలుల కార్యములు 17:11; లాకా 8:15).

వాక్యమును చదువునప్పుడు మనం అంగీకార హృదయంతో చదవాలి (ఇది ఏ గ్రంథముకొనా పరిస్తాంది). ఒక నిర్దిష్ట వాక్యంలో ఉండాలన్న దురభిప్రాయంసుండి మనం ఎలా తప్పించుకోగలం? ఇందుకు, మనం ఒక వాక్య భాగమును చదివి ఒక అభిప్రాయమునకు వచ్చిన తరువాత “ఇదిగాక మరి ఇంకా ఏ విధంగానైనా ముగింపును ఇప్పగలవా!” అని మనలను మనం ప్రశ్నించుకోవాలి.

6. నైప్యజ్ఞంలో విసయత్వం. వ్యాఖ్యాన కర్తకున్న గర్వము వలన ఇంతవరకు ఎవరూ కనిపెట్టలేని క్రొత్త సూత్రమును కనిపెట్టుటకు తొందరచేస్తుంది. లేదా రుజువు లేకుండగానే తాను నమ్మిన సిద్ధాంతమునే పట్టుకు ప్రేలాడునట్లు చేస్తుంది.

గర్వము నుండి దూరముగా నుండుటకు మనం వీటిని గుర్తు చేసుకోవాలి (1) మనమే నమస్త జ్ఞామునకు ఆధారము కాదు; (2) సంవత్సరాలు గదిచేక్కాడ్ది మనం వ్యాఖ్యానించే

వాక్యభాగాలను బట్టి దానిని గురించిన మన అభిప్రాయం మారవచ్చు; ¹¹ (3) ఎవరూ కనిపెట్ట లేని చెప్పని విషయాన్ని మనం క్రొత్తగా చెప్పున్నామంటే అది తప్పుటి యుండవచ్చు; (4) అన్ని ప్రత్యులకు సమాధానాన్ని మనం ఇప్పులేకపోవచ్చు.

7. వాక్యం పట్ల గౌరవం. మనం వాక్యాన్ని గౌరవించి, అది దేవుని మాటలుని అంగికరించాలి (1 థెస్పులోనికయులకు 2:13; చాడు 2 తిమోతి 3:16, 17). ఒకవేళ అలా కానట్లయితే, మనం వాక్యాన్ని గ్రహించవచ్చుగాని, అవి మనలో కార్యం జరిగించవు.

8. దేవుని చిత్తమును జరిగించాల్సి ఆశ. (1) కైలిలు గొప్ప సాహిత్యం అన్న కారణ ఓగానో, (2) ఉత్సుకుత కారణంగానో, (3) వాదములలో నెగ్గటకు, (4) వాక్యంలో తప్పులను వెడకడం కోసమో, (5) మనం మంచివారమని చెప్పుకోవడం కోసమో మనం వాక్యం చదవము. అయితే దేవుని చిత్తమును నేర్చుకొనుటకు, జరిగించుటకు మనం వాక్యమును చదువుతాము. “మనం వాక్యమును వినువారముగా గాక చేయువారముగ నుండడమే” మన ఆశగా ఉండాలి (యాకోబు 1:22).

9. దేవుని మీద ఆధారపడదం. యాకోబు 1:5 ప్రకారం, ¹² జ్ఞానం కోసం మనం దేవునిపై ఆధారపడదాలి.

కొన్ని సైపుణ్యతలు సహాయపడతాయి

వాక్యమును వ్యాఖ్యానించుటకు పైన చెప్పిన వైఫలి గాకుండ ఇంకా ఏ సైపుణ్యతలు అవసరం? కనీసం నాలుగు ముఖ్యమైన సైపుణ్యతలు అవసరం.

1. శ్రద్ధగా చదవడం.¹³ అన్నిటికంటే ముఖ్యముగా, చదివి దాన్ని గ్రహించగల సౌమర్యం మనకుండాలి. రోమా పత్రిక యొక్క ఆరంభ వాక్యం దాదాపు ఏడు వచనాల సుదీర్ఘంగా ఉంటుంది (KJV, NASB, మరియు RSVలో) (NASBలో 127 పదాలు ఉన్నాయి). ఈ పత్రిక ఎవరికి ప్రాయబడిందో అర్థం చేసుకోవాలంటే పొరకుడు 7వ వచనం పరకు చదవాలి. ఈ వాక్యమును అర్థం చేసుకోవడానికి మంచిగా చదివే సైపుణ్యత అవసరం.¹⁴ శ్రద్ధగా చదువపలసిన ఆపశ్యకతను గురించి నేర్చుకోవాలంటే, యొహోసువ 24:15ను చూడండి. “మీరు ఎవని సేవించెదరో ... నేడు మీరు కోరుకొనుడి.” అన్న దేవతలు లేదా సజీవుడైన దేవుని సేవించడము గురించి నిర్ణయించుకోవాలి అన్నప్పుడు మనం ఈ వాక్య భాగమును ఉధహరిస్తాము. కానీ ఈ వచనాన్ని శ్రద్ధగా చదివిదే, ప్రజలు దేవుని సేవించుటకు విసర్జించి, ఇతర దేవతలను సేవించుటను గురించి యొహోసువా సహాలుగా వారితో మాట్లాడుతున్నాడు.

14 మరియు 15 వచనాలు యిలా చెప్పున్నాయి,

... కాబట్టి మీరు యొహోవాయందు భయభక్తులు గలవారై, ఆయనను నిష్పత్తటముగాను సెవించుము, మీ పితరులు నది అద్దరిని ఐగుపులోని సేవించిన దేవతలను తొలగిద్దోని యొహోవానే సేవించుడి. యొహోవాను సేవించుట మీ దృష్టికి కీడని తోచినయుడల మీరు ఎవని సేవించెదరో, వారి అద్దరిని మీ పితరులు సేవించిన దేవతలను సేవించెదరో, అమోరియుల దేశమున మీరు సేవించున్నాటే వారి దేవతలను సేవించెదరో సేడు మీరు కోరుకొనుడి; మీరెవరిని సేవింపకోరుకొనినను సేనును నా యింటివారును యొహోవాను సేవించెదము అనెను. ...

మనం వాక్య భాగమును శ్రద్ధగా చదవాలి.

2. తర్వాతమును ఉపయోగించడం. మనకు తర్వాతే సామర్థ్యము కావాలి. వాక్యమును చదువునప్పుడు, అందులోనీ అర్థమును గ్రహించుటకు తర్వాత జ్ఞానముతో చదివి వాదించి, బోధించడం ద్వారా వాక్యంలోని అర్థమును గురించి గొప్ప ముక్కాయింపుకు రావచ్చు.

మనము తర్వాతమును ఉపయోగించాలి. ఎందుకంటే, భాషా ప్రయోగంలోనూ, వాదమును తీర్చుటలోనూ, తర్వాతు దాగియున్నట్టు కనబడుతుంది. దేవునితో మన సంబంధం మన తర్వాతము మీద ఆధారపడి ఉండడు. గాని, వాక్యములో తర్వాతు కనబడుతుంది. న్యాయాధిపతులు 14:18లో సమ్మాన తన విష్ణుడు కథ రహస్యమును తన భార్యకు చెప్పగా ఆమె దానిని ఫిలిష్టీయులకు చెప్పిందనుటకు అతడు తర్వాతమునుపయోగించాడు. యేసు ప్రభువు తన ఉపమానములలో అడిగిన ప్రశ్నలకు తర్వాతమునుపయోగించమని యేసు చెప్పారు (చూడు లూకా 10:36).¹⁵

దీన్ని నిర్వచించడం కష్టమైనా గాని, “కనీస జ్ఞానం” ఎంతో అవసరం. ఉదాహరణకు, “అట్లు ప్రాయబడిన గ్రంథములకు భూలోకమైనను చాలదు” (యోహోను 21:25) అన్న వాక్యం! ఇది ఒక అతిశయ్యాక్షరి వాక్యం.¹⁶ దీన్ని మనం నిజంగా నిరూపించగలమా? లేదు. ఈ వివరణ మన కనీస జ్ఞానమునకు సంబంధించినది.

3. గ్రేకు, హెబ్రీ భాషలను ఎరిగియుండడం. ఒకవేళ వీలయితే వాక్యం ఆదిమంగా ప్రాయబడిన హెబ్రీ, గ్రేకు భాషను మనం ఎరిగియుండడం ఎంతో ఆవ్యక్తము. వాక్య వ్యాఖ్యానమునకు ఈ భాషలు ఎరిగియుండడం తప్పనిసరి కాదు గాని, ఈ జ్ఞానం ఉపయోక్తంగా ఉంటుంది.

4. సంస్కృతి వ్యాఖ్యానం. వాక్యం ఆదిమంగా ప్రాయబడిన ప్రొంత సంస్కృతి: సాంప్రదాయాలలో ప్రవేశించడం వలన వాక్యమును మరింత దృశ్యరూపకముగా గ్రహించవచ్చు. కాబట్టి సంస్కృతేతర వ్యాఖ్యానం మనం చేయగలగాలి.

వాక్యమును వ్యాఖ్యానించేవారు వాక్య రచయితలు, మొదటి పొరకులు మరియు మనకు మధ్యగల “భాషీని” గురించి చెప్పంటారు. ఈ భాషీ భాష, సమయం, కాలం, ప్రాంతం, సంస్కృతి మరియు సాంప్రదాయాలలోనూ కనబడుతుంది. ఈ భాషీలను పూరించాలంటే సంస్కృతేతర వ్యాఖ్యానం చేయగల సామర్థ్యం మనకుండాలి. వాక్యం మనతో మరో విభిన్న సంప్రదాయం గురించి చెప్పంది. విభిన్న సంసక్రతిని ఇది చూపిస్తుంది. బైబిలు కాలంలోని సంస్కృతి మరియు ఈనాటి సంస్కృతికి మధ్యగల భేదమును చూడండి:

- రూతు గ్రంథంలో జరిగిన ఒక వ్యాపార ఒప్పందం ఇద్దరు వ్యక్తులు పుత్రాలపై సంతకం చేయడం లేదా కరచాలనం చేయడం ద్వారా ధృడపరచబడలేదు గాని, ఒక వ్యక్తి ఎదుటి వ్యక్తికి తన చెప్పును యివ్వడం ద్వారా జరిగింది (రూతు 4:7).
- “మీ పట్టణములన్నిటిలోను నేను మీకు దంతశుద్ధి కలుగజేశాను” అని దేవుడు అమోసు 4:6లో చెప్పాడు. అంటే ఆ పట్టణముల మీదికి దేవుడు కరువును కలుగజేశాడు అని అర్థం. మనకూ ఈ దినాన దంతశుద్ధి అవసరం. అంటే ప్రజలు దంతశుద్ధిగావించిన తరువాత ఇంకా తినుటకు ఏమియు లేదని అర్థం.
- యోహోను 13లో యేసు తన శిష్యుల పాదశుద్ధిచేయడం అన్నది ఆనాటి సంస్కృతిని తెలియజేస్తుంది.

సాంస్కృతేతర వ్యాఖ్యానం యొక్క అవసరత వలన మనం వాక్యంలో చదివినది అర్థం చేసుకుని, ఆనాటి ప్రజల జీవితం మరియు సంఘటనలలో ప్రవేశించి వారి సంప్రదాయాలను గ్రహించి సత్యమును గుర్తెరగడానికి సహాయపడుతుంది.

బైబిలు అధ్యయనం యొక్క ప్రాథమిక ఉపకరణాలు సహాయపడతాయి

బైబిలు అధ్యయనంలో సహాయపడే ప్రాథమిక “ఉపకరణాలు” మనకు అందుబాటులో నున్నాయి. ఒక వాక్య భాగం ఆనాటి మొదటి పాతకులకు ఏ అర్థాన్నిస్తుంది మరియు ఈనాటి మనకు ఎలా అన్నయించబడుతుందన్న విషయంలో మనము ఒక నీర్దిష్ట ముగింపునకు రావడానికి వాక్య వ్యాఖ్యానకర్తకు ఉపయోగపడే వనరులే ఈ “ఉపకరణాలు.” ఒక ప్రసంగి, ఒక కార్యికునికి తన పనిచేయడానికి ఉపకరణాలు ఎంత అవసరమా; ఒక వ్యాఖ్యాన కర్తకు కూడా తన పనిని భాషితంగా చేయడానికి ఈ ఉపకరణాలు అంత అవసరం.

బైబిలు వాక్య అధ్యయనం నిమిత్తం అవసరమైన అతి ప్రాముఖ్య ఉపకరణం బైబిలే. అయితే మనం అధ్యయన బైబిలును కూడ ఉపయోగించవచ్చు. ఇందులో వాక్యమేగాకుండ దాని సంబంధిత వివరాలు కూడ ఉంటాయి. ఇందులో ఇవి కూడ ఉంటాయి:

1. ప్రతి పుస్తకమునకు ముందు క్లప్ పరిచయం.
2. వాక్య భాగములకు ముందు లేదా పేజీపైన వివరణాత్మక శీర్షికలుంటాయి.
3. చదువుతున్న వాక్య భాగంలోని ముఖ్య పదం లేదా ముఖ్యంశము గురించి బైబిలులో ఇతర చోట్ల పేర్కొనబడ్డ వాక్య భాగములను వివరిస్తూ సంబంధిత కోశములు (reference) ఉంటాయి.
4. వాక్యమును గురించి ఇంకనూ భిన్నముగా చెప్పుబడిన భాగములు మరియు సంబంధిత వివరణను అందజేసే ఉపయుక్త ఉపవివరణలు (footnotes) ఉంటాయి.
5. పటములు.
6. అకరాది పట్టిక (concordance).
7. బైబిలు డిక్షనరీ.

అధ్యయన బైబిలును ఉపయోగించునప్పాడు బైబిలులోని వాక్యం మాత్రమే దైవావేశితమని అందులోని ఇతర వివరణలు దైవావేశితము కాదన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోండి. అందులోని వివరణలు ఉపయుక్తంగా ఉంటాయి కానీ అవే సరైనవి అన్న నిర్దారణకు మనం రాకూడదు. వాటానీ మనం జాగ్రత్తగా అంగీకరించాలి కాని అవే దేవుని వాక్యం కాదు.

అధ్యయన బైబిలు నిమిత్తం మనం ఉపయోగించే తర్వాతునే గాకుండా అందుబాటులోనున్న ఇతర తర్వాతులను కూడ ఉపయోగించండి.¹⁷ విలువలలో తర్వాతులు విభిన్నంగా ఉన్నాగాని వాటాని పోల్చి చూడడం ద్వారా వాక్యమును మరింత బాగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఉదాహరణకు 1 కౌరింథీయులకు 13:4-7లో పోలు చెప్పున్న “ప్రేమను” గురించి మరింత బాగా అర్థం చేసుకోవాలంటే విభిన్న తర్వాతులను పోల్చిచూడండి. వాక్య భాగములను అర్థం చేసుకోవాలంటే, అవి ప్రాయబడిన సందర్భమును గ్రహించాలంటే, ఇతర ఉపకరణాలు కూడ ఉపయుక్తంగా ఉంటాయి. వ్యాఖ్యాన గ్రంథములు ఇందుకు ఉపకరిస్తాయి.

బైబిలులోని నీర్దిష్ట గ్రంథములకు వ్యాఖ్యాన గ్రంథములు వివరణనిస్తాయి వాక్యమును

వ్యాఖ్యానించుటకు ప్రయత్నించునప్పుడు సాధాణంగా వ్యాఖ్యాన గ్రంథములు చూడడం మనకు సహజం. అయితే, మొదటిగా వాక్యము యొక్క అర్థమును మనకు మనంగానే మొదట గ్రేహించుటకు ప్రయత్నించాలి. ఆ వాక్య భాగము గురించి వ్యాఖ్యానకర్తల అభిప్రాయమును చూచుటకు మంది దాని గురించి ఒక అభిప్రాయమునకు రావడం మంచిది. మన అభిప్రాయం గురించి, వ్యాఖ్యానకర్తల అభిప్రాయంతో పోల్చిచూడడం వలన మన ఆలోచనా విధమును వ్యాఖ్యానమునకు అనుకూలముగా మార్చుకోవచ్చు. మనకు మనముగా ఒక అభిప్రాయమునకు రావడం వలన ఆ వాక్యభాగమును బాగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

వ్యాఖ్యానములు ఒకదానికొకటి భిన్నముగా ఉంటాయి. వాక్య భాగమును దాని సందర్భంతో వ్యాఖ్యానిస్తూ వివరణాత్మకముగా ఉంటాయి; మరికొన్ని వాక్యభాగమును ఈనాటి పరిశీలనలకు అన్యంయిస్తూ ఆచరణాత్మకంగా, ధ్యానపూర్వకముగా ఉంటాయి. మరికొన్ని ఆ వాక్యభాగం మీద ప్రసంగించేందుకు వీలుగా ప్రసంగ విధానాలను చూపేవిగా ఉంటాయి. కొన్ని వాక్యభాగం యొక్క అదిమ భాషలలోని అర్థమును యిస్తూ వేదాంత పండితులకు అర్థమయ్యేలా వేదాంతపరముగా ఉంటాయి. మరికొన్ని సామాన్యానికి అర్థమయ్యే వివరణను మాత్రమే యిస్తూ మధ్యమంగా ఉంటాయి. కొన్ని వ్యాఖ్యానములు స్వేచ్ఛాయుతమైనవిగా ఉంటాయి.¹⁸ కొన్నిసార్లు ఈ వ్యాఖ్యానములు గ్రంథకర్త యొక్క వ్యక్తిగత అభిప్రాయం లేదా సిద్ధాంతమును చూపించేవిగా ఉంటాయి.

ఒక వ్యాఖ్యానమును ఎలా పరిగణించాలి?¹⁹ మొదటిగా, ఒక వ్యాఖ్యానము లేదా వ్యాఖ్యాన గ్రంథములను చదువునప్పుడు, దాని గ్రంథకర్త యొక్క అభిప్రాయం లేదా తొలిపలుకులను పరిశీలించాలి. ఒక పుస్తకమును దాని లక్ష్యములను బట్టి నిర్ణయించవచ్చు; ఒకవేళ దాని లక్ష్యం మన అభిప్రాయం లేదా వాక్య భాగం యొక్క అర్థముతో పోల్చుబడలేకపోయినట్టయితే, దాన్ని మనం వాడకూడదు లేదా దాని సందేశమును విస్మృతించాలి. తరువాతదిగా, వ్యాఖ్యానములో మన లక్ష్యం, వాక్యభాగమును దాని సందర్భంతో వ్యాఖ్యానించడం కాబట్టి వివరణాత్మక వ్యాఖ్యాన గ్రంథములకు ప్రాధాన్యతనివాటి. మూడుపదిగా, వాక్యమును గురించిన ప్రజల వ్యాఖ్యానములు ఉపయుక్తం గాని వైవాహికములు కాదన్న విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాలి. వ్యాఖ్యానంలో మనకు కనబడిన ప్రతిదిని గ్రుడ్డిగా నమ్మకుండా, దానిని చదివి తర్వాతముగా ఆలోచించి గైనాలి.²⁰

సూచనలు

¹Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation*, 3d rev. ed. (Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1970), 14-16. ²ఉదాహరణకు యొహోను 14:15ను ఎవరైనా గ్రేహించి అన్యంయించవచ్చు. ³Ramm, 12-13.

⁴William W. Klein, Craig L. Blomberg, and Robert L. Hubbard, Jr., *Introduction to Biblical Interpretation*, rev. and exp. (Nashville: Thomas Nelson Publishers, 2004), 139. ⁵ఏదేమౌనా ఆత్మ యొక్క జ్ఞానం అనేది మన ప్రయత్నం మరియు వ్యాఖ్యానము యొక్క పద్ధతులకు ప్రత్యామస్యంకాదు అని ఈ రెండూ చెప్పున్నాయి.

⁶Ramm, 13. ⁷పదవండి లాకా 2:26; అష్టాప్రాతుల కార్యములు 2:27, 31 (KJV; NIV); 1 పేటరు 3:10. ⁸Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Christian Literature*, 3d ed., rev. and ed. Frederick W. Danker (Chicago: University of Chicago Press, 2000), 279-80; George R. Beasley-Murray, *John*, vol. 36, 2d ed., Word Biblical Commentary (Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1999), 48.

⁹... ఆత్మను గురించిన విషయాలను అవిశాస్యల అర్థం చేసుకోలేని ఇక్కడ పోలు చెప్పడం లేదు. వారు అర్థంచేసుకోగలరు కాని వారు దినిని పూర్తిలో అర్థంచేసుకుంటారు. దినిని వెర్టితసముగా వారు భావిస్తారు” (Robert H.

Stein, *Playing by the Rules: A Basic Guide to Interpreting the Bible* [Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 1994], 66). ¹⁰Klein, Blomberg, and Hubbard ಇಲ್ಲಾ ಅಂಟುನ್ನಾರು: “ನಮ್ಮನಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಕ್ಯೂಮನು ಅರ್ಥಂಚೆನ್ನಿಕೋಲೇರು ಅನಿ ಮೇಮು ವೆಪ್ಪದಂ ಹೇಬು. ಅವಿಶ್ವಾಸುಲು, ನಾನ್ನಿಮುಲು ದಾನ್ನಿ ಅರ್ಥಂ ಚೆನುಕುಂಟಾರು. ಕಾನೀ ಅವಿಶ್ವಾಸಿಷ್ಟೆನು ಪಂಡಿತುಡು ವಾರ್ಕ್ ಗ್ರಂಥಮನು ಗುರಿಂಬಿ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮನು ಇವ್ವಿಗಳಿಂದ ಕಾನೀ ಆ ಪಂಡಿತುಡು ಅಂದುಲೋನಿ ಸತ್ಯಂ ಮರಿಯು ನಿಜಿಮೈನ ವಿವರಣನ ಇವ್ವಿಲೇದು” (Klein, Blomberg, and Hubbard, 136).

¹¹ವಿದ್ವನ್ ಒಕ ವಾರ್ಕ್ಯೂಫಾಗಂ ಗುರಿಂಬಿ ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಮನು ಅಡಿಗಿತೆ ನಾ ಸೋರದುಡು, ದೇವಿಡ್ ರೋಪರ್ ಇಲ್ಲಾ ಅಂಟಾದು: “ಈ (ಉದಾಹರಣೆ 20 ಬ್ಳಾಕ್ 1975) ರೋಜನ್ ನೇನು ನಮ್ಮೇದಿ ... ಇದಿ” ಭವಿಷ್ಯತ್ತಲೋ ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಮಾರವಘ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಡಾದು. ¹²ಮುದು ಮತ್ತುಯ 7:7-9; 1 ಯೋಹೇನ್ 5:14, 15. ¹³ಮನಂ ವಾರ್ಕ್ಯೂಮನು ಮರುವುನಪ್ಪಾಡು, ಮನಂ ಏ ಭಾಷಳೋ ಚರುವುತ್ತಿನ್ನಾವೋ ಆ ಭಾಷಳೋ ಸ್ವಷ್ಟಮುಗಾ ಚರದವಾರಿ. ¹⁴ಇತ್ತು ಇವ್ವಿಂದಿನ ತರ್ಪುಮಾಲು ಗ್ರಿಕು ಭಾಷಳೋ ದಾನಿ ದೀರ್ಪತನು ಶೆಲಿಯಜೆಸ್ಟ್ರುಂಡಾಗಾ ಮರಿಕೊನ್ನಿ ತರ್ಪುಮಾಲು ಗ್ರಿಕು ವಾರ್ಕ್ಯೂಮನು ಚಿನ್ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾರ್ಕ್ಯೂಮನುಲಾಗಾ ವಿಭಜಸುನ್ನಾಯಿ. ಎಫೆಸೀಯುಲಕು 1:3-10 ಕೂಡ ಸುದೀರ್ಘ ವಾರ್ಕ್ಯೂಮೇ! ¹⁵ಬೈಬಿಲು ಮತ್ತಂ ಕೊನ್ನಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತರ್ಪು ವಿಲುವಲ್ಲಿ ಆಧಾರವದಿಯುಂದಿ. ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಂಬಿ ಒಕಟಿ ಸತ್ಯಂ ಅಯಿತೆ (ಯೋಹೇನ್ 8:24; 14:6ಂಳಿ ಪಠಿ) ಮರೊಕಟಿ ಸತ್ಯಂ ಕಾರ್ಯ (ಮಾಡು ಅಪ್ಪಾಪ್ರಯುಲ ಕಾರ್ಯಮುಲ 4:12). ಇಂದುತ್ತ ವಿರುದ್ಧಂಗಾ ಹೀಂದುತ್ತುಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸತ್ಯಂ ಉಂದು ಅನಿ ಜೋಡಿಸ್ತುಂದಿ. ¹⁶ಅತಿಕರ್ಯೋತ್ತಿ” ಅನೇದಿ ಒಕ ಭಾಷಾತ್ಮೆ. ¹⁷ಒಕ “ಅನುವಾದಂ” (“ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಭಾಗಂ” ಕಾರ್ಯ) ಒಕ ತರ್ಪುಮಾಲ್ಯೆ ಉಂಟಂಂದಿ. ¹⁸“ಪ್ರಾಚಿನವಾಟಿಲೋ ಲೇಖಾಲನು ಗುರಿಂಬಿನ ರೆಂಡು ದೃಕ್ಪೂರ್ಣಾಲು” ಈ ಪುಸ್ತಕಮನುಲೋನಿ ಅನುಭಂಧ ಭಾಗಮುಲೋ ಮಾಡವನ್ನು.

¹⁹Gordon D. Fee and Douglas Stuart ಪ್ರಕಾರಂ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥಮನುಲ ವಿವರಣುಂತೋ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕನು ವೇಸುಕೋವಾಲಿ - “ವಾರ್ಕ್ಯೂಂ ನಿಜಿಂಗಾ ಏಂ ಚೆಪ್ಪುಂದೋ ದಾನ್ನಿ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ವಿವರಿಂಚೆಂಡುಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂದಾ?” ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥಮನುಲ ವಿವರಣುಂ ಏಡು ಪ್ರಮಾಣಾಲನು ವಾರ್ ಯಾಸುನ್ನಾರು. (Gordon D. Fee and Douglas Stuart, “The Evaluation and Use of Commentaries,” *How to Read the Bible for All Its Worth*, 3d ed. [Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2003], 266-67.) ²⁰ಈ ಪುಸ್ತಕಮನು ಚಿವರಲೋ, ಕಣಬದೆ ಅನುಭಂಧ ವಿಭಾಗಂಲೋ “ಜ್ಯಾಖ್ಯಾನಂಲೋ ಸಹಿಯಪಡೆ ಹಸರುಲ ವಿವರಾಲು” ಅನ್ನು ದಾಂಟ್ಲೋ ಮರಿಂತ ಸಮಾಚಾರಂ ದೊರುತ್ತಂದಿ.